

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Plāns REPowerEU””

(COM(2022) 230 final)

un

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru attiecībā uz REPowerEU veiktajām atvēršanas un noturības plānu nodaļām groza Regulu (ES) 2021/241, kā arī groza Regulu (ES) 2021/1060, Regulu (ES) 2021/2115, Direktīvu 2003/87/EK un Lēmumu (ES) 2015/1814”

(COM(2022) 231 final – 2022/0164(COD))

(2022/C 486/25)

Ziņotāji: **Stefan BACK**

Thomas KATTNIG

Lutz RIBBE

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Parlaments, 6.6.2022. Eiropadome, 3.6.2022. Eiropas Komisija, 28.6.2022.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants; Līguma par Eiropas Savienības darbību 194. panta 2. punkts
Pilnsapulces lēmums	21.9.2022.
Atbildīgā specializēta nodaļa	Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	7.9.2022.
Pieņemts plenārsesijā	21.9.2022.
Plenārsesija Nr.	572
Balsojuma rezultāts (par/pre/atturas)	220/01/07

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Pirms pievērsties REPowerEU plāna saturam, EESK, pārstāvot pilsonisko sabiedrību, ko nepamatoti ietekmē pašreizējais krasais cenu pieaugums, norāda, ka daudzas problēmas, kas tagad ir jāatrisina, būtu bijis iespējams novērst vai vismaz ierobežot, ja atkarība no enerģijas importa būtu bijusi samazināta, kā to pagājušajos gados ierosināja Komisija. EESK atgādina 2014. gada ES enerģētiskās drošības stratēģijā un 2015. gada enerģētikas savienības stratēģijā iekļautos paziņojumus, ka ES joprojām ir neaizsargāta pret ārējiem satricinājumiem enerģētikas jomā, un politikas veidotājiem izteiktos aicinājumus valstu un ES līmenī skaidrot iedzīvotājiem, kādas ir iespējas samazināt atkarību no konkrētiem kurināmā veidiem, enerģijas piegādātājiem un piegādes ceļiem. Tomēr vairumam politiķu un lielai daļai mūsu sabiedrības uzmanību no realitātes novērsa lētās fosilās enerģijas piegādes un tā rezultātā piesardzības politika nav tikusi īstenota. Pašreizējā situācija ir reakcija uz šo nevērību. EESK pauž nožēlu, ka tikai tagadējie apstākļi, kad Ukrainā notiek karš, un tā izraisītie Krievijas enerģijas piegādes izkropļojumi ir likuši pievērst uzmanību šim energopgādes drošības pamatjautājumam un uzsākt REPowerEU plānā ierosinātos pasākumus, lai nodrošinātu neatkarību no Krievijas enerģijas importa.

1.2. EESK atzinīgi vērtē REPowerEU plāna mērķi panākt ES neatkarību no Krievijas gāzes un naftas piegādes un piekrist četru pīlāru pieejai, kas vērsta uz energotaupību, gāzes importa dažādošanu un fosilā kurināmā aizstāšanu, paātrinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu un finansēšanas risinājumus. EESK ņem vērā atšķirību starp īstermiņa un vidēja termiņa pasākumiem.

1.3. EESK uzsver, ka energoapgādes drošība ir jānodrošina ar iespējami pieejamām izmaksām gan patērētājiem, gan nozarei, un norāda, ka energoapgāde, kuras pamatā galvenokārt ir Eiropas atjaunīgie energoresursi un mazoglekļa enerģijas avoti, ievērojami veicinātu energoapgādes drošības stabilitāti.

1.4. Šajā sakarā EESK vērs uzmanību uz atbalsta iespējām, ko piedāvā plānotais Sociālais klimata fonds, un – attiecībā uz uzņēmumiem – pagaidu pamatnostādnes par valsts atbalstu krīzes situācijām. Jāizvirza mērķis atvieglot pāreju.

1.5. EESK uzskata, ka, ņemot vērā piegādes situācijas steidzamību, plānā paredzētie centieni ir jāuzskata par atbilstošiem, un tāpēc piekrīt, ka ir vajadzīga elastība attiecībā uz fosilā kurināmā un mazoglekļa kurināmā, ogļu un kodolenerģijas pagaidu izmantošanu. Šim periodam jābūt pēc iespējas īsākam, tas nedrīkst radīt jaunas atkarības un nedrīkstētu kaitēt centieniem pēc iespējas ātrāk panākt klimatneitralitāti, vēlākais, līdz 2050. gadam, paturot prātā, ka jautājums par kodolenerģijas statusu joprojām ir atklāts un pašlaik ir katras dalībvalsts ziņā.

1.6. Ņemot vērā situācijas steidzamību un neparedzētu traucējumu risku Krievijas enerģijas piegādē, EESK uzskata, ka svarīgi ir pasākumi, kurus var īstenot uzreiz, it īpaši ļoti spēcīgi enerģijas taupīšanas pasākumi, ko atbalsta partnerības nolīgumi un jaunu iniciatīvu agrīna īstenošana. EESK vērs uzmanību uz pašreizējās krīzes kopējās ekonomiskās un sociālās ietekmes radīto risku, kas apdraud demokrātisko sistēmu, ja vien netiek rasti piemēroti risinājumi.

1.7. EESK atbalsta priekšlikumu palielināt energoefektivitātes mērķi no 9 % – kā ierosināts paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %” – līdz 14 % līdz 2030. gadam un vispārējos centienus panākt gāzes ietaupījumus, kas līdz 2030. gadam tiek lēsti 30 % apmērā. EESK atzinīgi vērtē arī neseno pieņemto Padomes regulu par koordinētu gāzes patēriņa samazināšanu par 15 % 2022.–2023. gada ziemā un uzsver, ka ietaupījumu jauda dalībvalstīs atšķiras. Jauno priekšlikumu skaita palielināšanās liecina arī par to, ka Ukrainā notiekošais karš ir izraisījis steidzamību izvirzīt jaunus uzdevumus. EESK īpaši atbalsta tādus agrīnus energotaupības pasākumus kā enerģijas taupīšana no individuālu lietotāju puses, kurus Komisija uzsākusi sadarbībā ar Starptautisko Enerģētikas aģentūru (IEA), kā arī tirgus virzītus pasākumus, piemēram, apvērstās izsoles un pieprasījuma reakcijas pasākumus.

1.8. EESK arī mudina likumdevējus ievērot Komisijas prasību tās ierosināto pastiprināto energotaupības mērķi iekļaut paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, lai iegūtu laiku, kas ir būtiski pašreizējā situācijā.

1.9. Jautājumā par importa dažādošanu EESK vērs uzmanību uz iespējām, ko piedāvā brīvprātīgas kopīgas iegādes, izmantojot ES enerģētikas platformu, un jaunas partnerības enerģētikas jomā, jo šos pasākumus var īstenot uzreiz. Tomēr EESK aicina Komisiju, pirms tiek veidotas partnerības ar nedemokrātiskām vai politiski nestabilām valstīm, izstrādāt ģeopolitisku enerģijas importa stratēģiju, ņemot vērā arī enerģētikas un klimata ārkārtas situācijas.

1.10. EESK atbalsta atjaunīgo energoresursu īpatsvara palielināšanu ES energoresursu struktūrā un stingri atbalsta Komisijas prasību plānā ierosināto 45 % īpatsvara mērķi iekļaut paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %”.

1.11. Lai sasniegtu šos vērienīgākos mērķus, ir jāimportē vairākas tehniskās iekārtas, jo ES vairs nav ražošanas jaudas. Piemēram, saules enerģijas paneļi galvenokārt tiek importēti no Ķīnas. Tādējādi fosilā enerģija ir atkarīga ne tikai no importa, bet arī no vajadzīgajām iekārtām. EESK aicina visus politisko lēmumu pieņēmējus plaši veicināt atjaunīgās enerģijas iekārtu – tostarp uzkrāšanas akumulatoros iekārtu – ražotņu paplašināšanu Eiropā. ES saules enerģijas nozares aliansi varētu uzskatīt par pirmo soli šajā virzienā.

1.12. Tomēr ir vajadzīgi apjomīgi ieguldījumi, lai ES energoresursu struktūrā palielinātu atjaunīgo energoresursu īpatsvaru. Tomēr publisko ieguldījumu īpatsvars dekarbonizācijas tehnoloģiju pētniecībā un izstrādē ES ir mazāks nekā citās lielajās ekonomikās, tādējādi apdraudot ES konkurētspēju šo nozīmīgo nākotnes tehnoloģiju jomā. EESK norāda: lai veiksmīgi nodrošinātu zaļo pāreju un piegādes drošību, ir vajadzīga pareiza atjaunīgo energoresursu kombinācija elektrifikācijai un zaļā ūdeņraža ražošanai, ir jāizstrādā uzglabāšanas tehnoloģijas un pilnībā jāizmanto digitalizācijas sniegtās iespējas. Tāpēc joprojām ir ļoti nepieciešami ieguldījumi pētniecībā un izstrādē.

1.13. EESK uzsver, ka priekšlikumi sniedz pievienoto vērtību attiecībā uz ātrām atļauju piešķiršanas procedūrām atjaunīgās enerģijas projektu īstenošanai un tā dēvēto "izdevīgo" teritoriju definēšanu šādu projektu vajadzībām. EESK vēlreiz uzsver pievienoto vērtību, ko sniedz ieteikums šos principus piemērot jau agrīnā posmā.

1.14. Šajā saistībā EESK vērš uzmanību uz atjaunīgo energoresursu, tostarp ūdeņraža, vietējās ražošanas nozīmi, taču uzsver arī to, ka daži no prioritārajiem atjaunīgajiem energoresursiem, piemēram, ūdeņradis, var nebūt nekavējoties pieejami pietiekamā daudzumā un/vai par pieņemamām cenām. Lai vidējā termiņā varētu iztikt bez 1.3. punktā izklāstītajiem pārejas risinājumiem, ir svarīgi izstrādāt Eiropas dekarbonizācijas politiku, īpašu uzmanību pievēršot jomām, kuras ir sarežģīti dekarbonizēt (no lielas siltumspējas atkarīgām nozarēm, kā arī daudzdzīvokļu ēkām). Jau ir pieejami piemēroti instrumenti (piemēram, oglekļa cenas starpības līgumi un kolektīvā pašpatēriņa iniciatīvas). Šie instrumenti ir jāizmanto pēc iespējas ātrāk, ņemot vērā sociālo ietekmi un nepieciešamību nodrošināt uzņēmumu starptautisko konkurētspēju.

1.15. Runājot par atjaunīgo energoresursu attīstības potenciālu, EESK vērš uzmanību uz pašpatēriņa, atjaunīgās enerģijas kopienu un enerģijas koplietošanas potenciālu, kas ir atspoguļots plānā, taču diemžēl nepaskaidrojot, kā novērst attiecīgos šķēršļus šādiem uzņēmumiem.

1.16. EESK arī uzsver, cik svarīgi ir valstīs pastāvošie rīcības modeļi un tradīcijas, kas ietekmē ilgtspējīgas energoresursu struktūras izvēli. EESK atbalsta pieejamo resursu plašāku izmantošanu atjaunīgās enerģijas attīstībai. Ņemot vērā valstu atšķirīgās izvēles, būtu jāveicina daudzveidība un tādēļ būtu jāizmanto plašs atjaunīgo un mazoglekļa enerģijas avotu klāsts, kas ekonomiski un ekoloģiski iekļaujas jaunā energosistēmā, kuras pamatā galvenokārt ir Eiropas energoresursi. EESK ņem vērā, ka kodolenerģētikas statuss līdz šim ir palicis atklāts un pašlaik ir atstāts katras dalībvalsts ziņā.

1.17. EESK piekrīt, ka atjaunīgie energoresursi, uzglabāšanas un sadales tīkli būtu jāuzskata par sevišķi svarīgu prioritāti sabiedrības interesēs, taču vēlētos, lai tiktu labāk izskaidrota šo pasākumu konkrētā ietekme. Iepriekšējos atzinumos EESK jau ir norādījusi uz lielo potenciālu, kas piemīt e-automobiļiem kā "stratēģiskai elektroenerģijas uzkrāšanas sistēmai". Diemžēl plānā šī joma nav apspriesta.

1.18. Jautājumā par ieguldījumiem EESK norāda, ka vairāk uzmanības jāpievērš iespējamajai pozitīvajai ietekmei uz nodarbinātību un reģionālo ekonomiku un ka ir svarīgi enerģētikas un klimata aspektus sasaistīt ar sociālo un reģionālo kohēziju.

1.19. EESK pauž nožēlu, ka plānā nav pienācīgi risināts jautājums par to, kā refinansēt publisko finansējumu, kas varētu kalpot kā starta kapitāls, lai piesaistītu privātos ieguldījumus enerģētiskās neatkarības nodrošināšanai. Viena no iespējām varētu būt tāda, ka varētu paredzēt īpašu nodokli tā dēvētajai "negaidītajai papildu peļņai" no augstām naftas un gāzes cenām. EESK ņem vērā šāda pasākuma sensitīvo raksturu, jo ir jāizvairās no tā, ka tiek kavēti ieguldījumi atjaunīgajos un mazoglekļa enerģijas avotos.

1.20. Lai arī nesen pieņemtā Padomes Regula par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem un tai pievienotais paziņojums "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" ir solis pareizajā virzienā, lai uzlabotu gatavību krīzēm, EESK vēlētos redzēt vispārīgāku regulējumu krīzes gadījumiem, kurš būtu piemērots tāda mēroga krīžu pārvarēšanai, ar kādām Eiropas Savienība pašlaik saskaras Ukrainas kara ietekmē.

1.21. EESK ņem vērā Komisijas priekšsēdētājas nesenās piezīmes par ES enerģijas tirgus pašreizējās struktūras neatbilstību un nepieciešamību reformēt elektroenerģijas tirgu. EESK atzinīgi vērtē nodomu izpētīt iespējas optimizēt elektroenerģijas tirgu, taču uzsver, ka pirms jebkura priekšlikuma ir jāveic visaptverošs ietekmes novērtējums.

1.22. Plānu, kuram jebkurā gadījumā būs vajadzīgs ievērojams finansējums, pašreizējās finanšu shēmas ietvaros būs ļoti grūti finansēt. Šajā saistībā EESK uzsver, ka ir svarīgi ieviest līdzsvarota budžeta normu attiecībā uz ieguldījumiem, kas ietekmē sabiedrības sociālos/ekoloģiskos rīcības modeļus ⁽¹⁾.

2. Vispārīga informācija

2.1. Plānā *REPowerEU* ⁽²⁾ Eiropas Komisija ierosina visaptverošu pasākumu kopumu, kura mērķis ir samazināt ES atkarību no Krievijas fosilā kurināmā, paātrinot pāreju uz tīru enerģiju un apvienojot spēkus, lai izveidotu noturīgāku enerģosistēmu un patiesu enerģētikas savienību. Plānam ir četri pilāri.

2.2. Pirmais pilārs attiecas uz enerģijas taupīšanu: uzlabojot energoefektivitāti, enerģijas patēriņš līdz 2030. gadam jāsamazina vēl par 5 % papildus 9 %, kas ierosināti paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %” ⁽³⁾. Attiecībā uz gāzes patēriņu jānorāda, ka pakete “Gatavi mērķrādītājam 55 %” līdz 2030. gadam kopumā ļaus panākt 30 % samazinājumu. Komisija ir lūgusi likumdevējus iekļaut šo priekšlikumu paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %” pirms tās pieņemšanas. Kā īstermiņa pagaidu pasākumu Komisija kopā ar Starptautisko Enerģētikas aģentūru (*IEA*) uzsāks enerģijas taupīšanas kampaņu, kas vērsta uz privātpersonu un uzņēmumu individuālām izvēlēm, un iesaka dalībvalstīm pilnībā izmantot to rīcībā esošos instrumentus, tostarp pastiprināti īstenot un atjaunināt nacionālos enerģētikas un klimata plānus (*NEKP*) ⁽⁴⁾. EESK norāda, ka Padome nesēn pieņēma regulu, ar ko nosaka kopējo gāzes patēriņa samazinājumu par 15 % 2022.–2023. gada ziemā salīdzinājumā ar vidējo patēriņu pēdējo piecu gadu laikā ⁽⁵⁾. Regulai ir pievienots paziņojums ar ierosinājumiem tās īstenošanai ⁽⁶⁾.

2.3. Otrais pilārs attiecas uz atkarības no Krievijas gāzes samazināšanu: līdz šā gada beigām atkarība no Krievijas gāzes jāsamazina par 2/3 un pilnībā jāizbeidz līdz 2027. gadam, dažādojot gāzes importu – lielāku sašķidrīnātas dabasgāzes (*LNG*) apjomu (+50 miljardus m³) ievēdot no *ASV*, Ēģiptes, Izraēlas un Subsahāras Āfrikas valstīm un saņemot gāzi pa cauruļvadiem no piegādātājiem ārpus Krievijas (+10 miljardus m³). Turklāt aprīlī izveidotā *ES Enerģētikas platforma* palīdzēs apkopot informāciju par pieprasījumu, veicināt brīvprātīgu kopīgu iepirkumu, optimizēt infrastruktūras izmantošanu un izveidot ilgtermiņa starptautiskas partnerības. *ES* tiks palielināta dabasgāzes iekšzemes ražošana; vidējā termiņā tiks izvērstas tādas gāzes alternatīvas kā biometāns un atjaunīgais ūdeņradis. Dažādošana ietver arī kodoldegvielu – šajā jomā dažas dalībvalstis pašlaik ir atkarīgas no Krievijas avotiem.

2.4. Trešajā pilārā ierosināts aizstāt fosilo kurināmo un paātrināt Eiropas pāreju uz tīru enerģiju: pirmkārt, Atjaunojamo energoresursu direktīvas mērķrādītājs 2030. gadam ir palielināts no 40 % līdz 45 %. Tiek uzsvērtas tādas galvenās tehnoloģijas kā saules enerģija (mērķis līdz 2025. gadam uzstādīt fotoelementu iekārtas ar kopējo jaudu vairāk nekā 320 GW (kas divas reizes pārsniegtu 2022. gada līmeni), līdz 2030. gadam – 600GW; *ES* Saules enerģijas stratēģija, jaunā Eiropas Jumtu saules enerģijas iniciatīva; vēja enerģija (atļauju piešķiršanas procedūru paātrināšana, piemēram, izmantojot tā dēvētās izdevīgās teritorijas), siltumsūkņu izvēršanas līmeņa divkāršošana (līdz 10 miljoniem vienību nākamajos piecos gados) un elektrolīzeri. Likumdevēji tiek aicināti saskaņot Atjaunojamo energoresursu direktīvā noteiktos apakšmērķrādītājus attiecībā uz nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgajām degvielām (75 % rūpniecības nozarē, 5 % transporta nozarē), paātrināt ūdeņraža izmantošanu, divkāršojot “ūdeņraža ieleju” skaitu, līdz vasarai pabeigt novērtējumu par svarīgajiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*) *H*₂ jomā, lai līdz 2030. gadam izveidotu attiecīgo infrastruktūru 20 miljonu tonnu *H*₂ ražošanai, importēšanai un transportēšanai ⁽⁷⁾. Ir jāizveido jaunas ūdeņraža partnerības (ar Vidusjūras reģiona valstīm, Ukrainu). Biometāna ražošana līdz 2030. gadam jāpalielina līdz 35 miljardiem m³. Esošo biogāzes iekārtu pārveidošanai šajā laikposmā būs vajadzīgi ieguldījumi 37 miljardu EUR apmērā. Lai veicinātu elektrifikāciju un *H*₂ izmantošanu rūpniecības nozarē, Komisija Inovāciju fonda ietvaros izvērsīs oglekļa cenas starpības līgumus un izveidos īpašus *REPowerEU* finansējuma virzienus, kā arī izveidos *ES* saules enerģijas nozares aliansi. Uzsvars tiek likts arī uz biomasu un lauksaimniecības un mežizstrādes atlieku izmantošanu. Komisija aicina abus likumdevējus ātri pieņemt vēl nepieņemtos priekšlikumus par alternatīvajām degvielām un citus ar transportu saistītus dokumentus, kas atbalsta zaļo mobilitāti. Kravu transporta “zaļināšanas” iniciatīva ir plānota 2023. gadā. Komisija norāda uz nepieciešamību paātrināt atļauju piešķiršanas procedūras, arī agrīni piemērojot vēl neizskatītus priekšlikumus.

⁽¹⁾ EESK atzinums: OV C 105, 4.3.2022., 11. lpp.

⁽²⁾ COM(2022) 230 final.

⁽³⁾ COM(2022) 222 final.

⁽⁴⁾ COM(2022) 240 final.

⁽⁵⁾ Padomes dokuments Nr. 11625/22.

⁽⁶⁾ COM(2022) 360 final.

⁽⁷⁾ COM(2022) 230 final, 7. lpp., un SWD(2022), 26. lpp.

2.5. Pēdējais pīlārs attiecas uz viediem ieguldījumiem: līdz 2027. gadam ir vajadzīgi papildu ieguldījumi 210 miljardu EUR apmērā papildus tam, kas nepieciešams, lai īstenotu paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %". LNG un cauruļvadu gāzes finansēšanai no citiem piegādātājiem līdz 2030. gadam būs vajadzīgi 10 miljardi EUR. Vēl 29 miljardi EUR būs līdz 2030. gadam jāiegulda elektrotīklā. Lai palīdzētu finansēt šos ieguldījumus, Komisija galvenokārt koncentrējas uz atveseļošanas un noturības plāniem, emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas sertifikātu izsolēm, kohēzijas politikas, kopējās lauksaimniecības politikas, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta, programmas *InvestEU*, Inovāciju fonda līdzekļiem un nodokļu pasākumiem.

2.6. Komisija ir iesniegusi regulu, ar kuru groza Regulu (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, un Lēmumu (ES) 2015/1814, Direktīvu 2003/87/EK un Regulu (ES) 2021/1060, lai ļautu izmantot šo mehānismu virzībā uz *REPowerEU* plāna mērķu sasniegšanu.

2.7. Kopumā var būt nepieciešams pārejas periodā turpināt izmantot naftu, citus fosilos kurināmos un ogles. Svarīga nozīme ir arī kodolenerģijai.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. Pirms pievērsties *REPowerEU* plāna saturam, EESK, pārstāvot pilsonisko sabiedrību, ko nepamatoti ietekmē pašreizējais krasais cenu pieaugums, norāda, ka daudzas problēmas, kas tagad ir jāatrisina, būtu bijis iespējams novērst vai vismaz ierobežot, ja atkarība no enerģijas importa būtu bijusi samazināta, kā to pagājušajos gados ierosināja Komisija. EESK atgādina 2014. gada ES enerģētiskās drošības stratēģijā un 2015. gada enerģētikas savienības stratēģijā iekļautos paziņojumus, ka ES joprojām ir neaizsargāta pret ārējiem satricinājumiem enerģētikas jomā, un politikas veidotājiem izteiktos aicinājumus valstu un ES līmenī skaidrot iedzīvotājiem, kādas ir iespējas samazināt atkarību no konkrētiem kurināmā veidiem, enerģijas piegādātājiem un piegādes ceļiem. Tomēr vairumam politiķu un lielai daļai mūsu sabiedrības uzmanību no realitātes novērta lētās fosilās enerģijas piegādes un tā rezultātā piesardzības politika nav tikusi īstenota. Pašreizējā situācija ir reakcija uz šo nevērību. EESK pauž nožēlu, ka tikai tagadējie apstākļi, kad Ukrainā notiek karš, un tā izraisītie Krievijas enerģijas piegādes izkropļojumi ir likuši pievērst uzmanību šim energoapgādes drošības pamatjautājumam un uzsākt *REPowerEU* plānā ierosinātos pasākumus, lai nodrošinātu neatkarību no Krievijas enerģijas importa.

3.2. Viena no Krievijas nežēlības pret Ukrainas tautu sekām ir sankcijas pret Krievijas naftas un gāzes importu un samazinājumi Krievijas enerģijas eksportā uz dažām ES dalībvalstīm. Tādēļ enerģijas imports no Krievijas ir ātri jāsamazina. EESK pilnībā atbalsta visas iniciatīvas, kas vērstas uz šā mērķa sasniegšanu. Jāizvirza mērķis pēc iespējas ātrāk, ideālā gadījumā, nākamo trīs gadu laikā, pakāpeniski pārtraukt visu enerģijas importu no Krievijas.

3.3. Tāpēc EESK principā *REPowerEU* plānu pilnībā atbalsta. Tajā ir noteikts pareizais mērķis – pēc iespējas ātrāk izbeigt Eiropas atkarību no Krievijas enerģijas importa, ietverot piemērotus īstermiņa un vidēja termiņa pasākumus, kas palīdzēs sasniegt šo mērķi.

3.4. Situācija ir ļoti dramatiskā, it īpaši no starptautiskas perspektīvas raugoties. Kamēr Eiropa importē gāzi un naftu no Krievijas, Eiropa dod savu ieguldījumu Putina agresīvajā karā. Eiropai ir vajadzīga Krievijas gāze, lai uzturētu savas rūpniecības nozares darbību un apsildītu Eiropas iedzīvotāju mājas, un līdz ar to ES diplomātiskās pozīcijas ir vājinātas. Kamēr Krievija var izmantot savas Eiropai piešķirtās piegādes, lai manipulētu ar gāzes vairumtirdzniecības cenām, Eiropas iedzīvotāji un rūpniecības nozares patērētāji cietīs no augstām cenām; turklāt ir jābaidās par būtiskām ekonomiskām sekām gadījumā, ja Krievijas gāzes piegāde tiks pilnībā pārtraukta. Tādējādi pašreizējā situācija negatīvi ietekmē gan cenas, gan apgādes drošību, un gan uzņēmumi, gan patērētāji nokļūst kļīnieku lomā. Daži uzņēmumi jau ir bijuši spiesti ierobežot vai pārtraukt ražošanu augsto enerģijas cenu dēļ, negatīvi ietekmējot arī nodarbinātību. Tajā pašā laikā mājsaimniecības bieži nezina, kā samaksāt savus enerģijas rēķinus. Šī jauktā situācija arī rada spriedzi ES demokrātiskajai sistēmai, un tā ir jāatrisina pēc iespējas ātrāk.

3.5. Jājautā, vai *REPowerEU* ir pietiekami vērienīgs plāns. Paturot prātā, ka galvenais mērķis ir pakāpeniski samazināt atkarību no Krievijas gāzes un naftas importa un panākt ES enerģētisko neatkarību no Krievijas, galvenokārt palielinot atjaunīgo energoresursu īpatsvaru, uzlabojot energoefektivitāti un alternatīvu importu, kā arī vajadzības gadījumā izmantojot fosilo, mazoglekļa un ogļu enerģiju (tos uzskatot par pārejas risinājumiem uz ļoti īsu laiku), šie centieni ir jāuzskata par atbilstīgiem. Tomēr ir jāautā: vai Eiropa – it īpaši dalībvalstis – dara visu iespējamo, lai pēc iespējas ātrāk izbeigtu gāzes piegādi no Krievijas? Runājot tikai par *REPowerEU* un ņemot vērā to, ko mēs līdz šim zinām par likumdošanas procesa rezultātiem attiecībā uz paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %", tas šķiet visai apšaubāmi.

3.6. Ir tikai divas pilnībā pārlicinošas iespējas, kas dos tūlītēju ieguldījumu dabasgāzes aizstāšanā ilgtermiņā un kas pilnībā atbilst paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” stratēģiskajiem mērķiem: atjaunīgo energoresursu izmantošanas masveida palielināšana un pieprasījuma krasa samazināšana.

3.7. Ņemot vērā izmaksas un laiku, kas vajadzīgi, lai izstrādātu galvenos vidēja termiņa un ilgtermiņa risinājumus, EESK uzsver to, cik svarīgi ir nekavējoties veikt tūlīt īstenojamus pasākumus, piemēram, ietekmēt privātpersonu un uzņēmumu izvēli, veidot brīvprātīgus kopējus iepirkumus caur ES enerģētikas platformu, veidot jaunas partnerības enerģētikas jomā ar uzticamiem atbalstītājiem, attīstīt gāzes uzglabāšanu, ievērot ieteikumus par ātru atļauju piešķiršanas procedūru agrīnu piemērošanu, ieviest “izdevīgu” teritoriju noteikšanu un palielināt biometanola ražošanu. Likumdevēji varētu nekavējoties rīkoties pēc Komisijas pieprasījuma, lai paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %” iekļautu mērķus palielināt atjaunīgo energoresursu īpatsvaru no 40 % līdz 45 %, palielināt energoefektivitāti vēl par 5 % un uzlabot ēku energoefektivitāti, kā izklāstīts atsevišķos priekšlikumos, jo tas ļautu iegūt laiku. Likumdevēji varētu arī rīkoties pēc pieprasījuma ātri pieņemt attiecīgus priekšlikumus.

3.8. EESK atzinīgi vērtē arī neseno Padomes Regulu par koordinētu gāzes patēriņa samazināšanu 2022.–2023. gada ziemā.

3.9. Ņemot vērā situācijas ārkārtējo steidzamību, EESK atbalsta arī to, kā *REPowerEU* plānā ir ņemta vērā iespējamā vajadzība pārejas periodā izmantot fosilo un mazoglekļa kurināmo un ogles; šim periodam jābūt pēc iespējas īsākam, lai izvairītos no šo avotu izsmelšanas. EESK atzinīgi vērtē arī to, ka līdz šim jautājums par kodolenerģiju ir atstāts katras dalībvalsts ziņā.

3.10. EESK atzinīgi vērtē Sociālā klimata fonda izveidi – tā mērķis ir mazināt negatīvo sociālo un ekonomisko ietekmi un nodrošināt līdzekļus dalībvalstīm tādu pasākumu atbalstam, ar kuriem mazina sociālo ietekmi uz finansiāli mazaizsargātām mājāsaimniecībām, mazaizsargātiem mikrouzņēmumiem un ceļu transporta izmantotājiem. Vienlaikus EESK norāda, ka ierosinātais finansējuma apjoms, ko paredzēts piešķirt Sociālajam klimata fondam, nenodrošinās pietiekamu finansiālo atbalstu, lai atbildīgi risinātu jautājumus saistībā ar sociālo un ekonomisko ietekmi, kas rodas klimata un mobilitātes mērķu sasniegšanas gaitā. Tādēļ ir vajadzīgs attiecīgi liels budžets. EESK arī norāda, ka dalībvalstu spēja piesaistīt un pārvaldīt privātos līdzekļus ir atšķirīga.

3.11. Dalībvalstīm būtu arī jāatbalsta iedzīvotāji un, it īpaši, finansiāli neaizsargātas mājāsaimniecības gan īstermiņā – nākamajās divās ziemās –, gan ilgtermiņā.

3.12. Attiecībā uz enerģijas taupīšanu Komisija ir izvirzījusi mērķi nekavējoties par 5 % samazināt gāzes (aptuveni 13 miljardi m³) un naftas (aptuveni 16 miljoni tonnu) patēriņu. Tas nebūt nav vērienīgi un neatbilst pret Ukrainu vērstā kara izraisītās krīzes apmēriem. Tomēr politiskā realitāte ir tāda, ka Enerģētikas padome savā sanāksmē 2022. gada 27. jūnijā akceptēja Komisijas 2021. gadā ierosināto samazinājumu 9 % apmērā, nepievēršot uzmanību *REPowerEU* plānā izteiktajiem ierosinājumiem iekļaut šo priekšlikumu paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %”.

3.13. Vācijā laikā no 2022. gada janvāra līdz maijam gāzes patēriņš tika samazināts par gandrīz 15 %⁽⁸⁾, lai arī saskaņā ar tirgus pētījumiem mājāsaimniecības varētu ietaupīt vēl vairāk. Tas skaidri parāda, ka situācija un gatavība vai spēja rīkoties dažādās dalībvalstīs var būt ļoti atšķirīga; iespējams, ka pasākumiem, kas ņem vērā šo faktu, ir vislabākās izredzes gūt panākumus, kā to apliecina 2022. gada 26. jūlijā pieņemtā Padomes Regula par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem, kurā pienācīgi ņemtas vērā arī rūpniecības nozares vajadzības.

3.14. Ar enerģētiku saistītās kampaņas nevajadzētu asociēt tikai ar aicinājumiem taupīt enerģiju, bet tajās būtu jāietver pasākumi, kam ir tieša ietekme, piemēram, apvērsts izsoles, kas nozīmē, ka centrālā iestāde – vai nu regulatīvā iestāde, vai sistēmas operators – organizē konkursu rūpniecības nozares patērētājiem, kuri var iesniegt savu piedāvājumu par brīvprātīgu gāzes patēriņa samazināšanu, balstoties uz savām konkrētajām izmaksām. Tas varētu palīdzēt sasniegt vajadzīgo gāzes krātuvju piepildījuma līmeni un palielinātu iespējām, ka tāda scenārija gadījumā, kurā Krievijas gāzes piegādes nebūtu pieejamas, Eiropas Savienība ziemu pārdzīvotu bez pārlietu liela sociālā un ekonomiskā kaitējuma. EESK vērs uzmanību uz pieprasījuma reakcijas potenciālu kā līdzekli pieprasījuma samazināšanai.

⁽⁸⁾ Industrie spart Gas, Sparpotenzial bei Verbrauchern nicht gehoben (handelsblatt.com).

3.15. Attiecībā uz atjaunīgajiem energoresursiem jānorāda, ka Komisijas noteiktais vispārējais mērķis palielināt atjaunīgo energoresursu īpatsvaru līdz 45 % nevis 40 %, kā tika ierosināts 2021. gadā, šķiet, līdz šim nav ievērots – vismaz ne Enerģētikas padomes 2022. gada 27. jūnija sanāksmē, neraugoties uz Komisijas lūgumu to iekļaut paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %”. EESK pauž nožēlu par to, ka tas kavē vēlāmās attīstības ietekmi. Tomēr EESK atzinīgi vērtē 2022. gada maijā iesniegto atsevišķo priekšlikumu paātrināt atļauju piešķiršanas procedūras atjaunīgās enerģijas projektiem un ieviest šādu projektu īstenošanai “izdevīgu” teritoriju noteikšanu, lai novērstu būtisku šķērslī atjaunīgo energoresursu, it īpaši saules un vēja enerģijas projektu, ātrai izvēršanai. Tāpēc EESK atzinīgi vērtē arī REPowerEU paziņojumā pausto ieteikumu nekavējoties ieviest ātras atļauju piešķiršanas procedūras un “izdevīgu” teritoriju noteikšanu, par ko vēl jāpieņem Komisijas priekšlikums.

3.16. Lai sasniegtu šos vērienīgākos mērķus, ir jāimportē daudzas tehnoloģiju iekārtas, jo ES vairs nav ražošanas jaudas; piemēram, saules enerģijas paneļi galvenokārt tiek importēti no Ķīnas. Tādējādi fosilā enerģija ir atkarīga ne tikai no importa, bet arī no vajadzīgajām iekārtām. EESK aicina visus politisko lēmumu pieņēmējus plaši veicināt atjaunīgās enerģijas iekārtu ražotņu paplašināšanu Eiropā. ES saules enerģijas nozares aliansi varētu uzskatīt par pirmo soli šajā virzienā.

3.17. Tomēr ir vajadzīgi apjomīgi ieguldījumi, lai ES energoresursu struktūrā palielinātu atjaunīgo energoresursu īpatsvaru. Tomēr publisko ieguldījumu īpatsvars dekarbonizācijas tehnoloģiju pētniecībā un izstrādē ES ir mazāks nekā citās lielajās ekonomikās, tādējādi apdraudot ES konkurētspēju šo nozīmīgo nākotnes tehnoloģiju jomā. EESK norāda: lai veiksmīgi nodrošinātu zaļo pāreju un apgādes drošību, ir vajadzīga pareiza atjaunīgo energoresursu struktūra, lai veiksmīgi noritētu elektrifikācija un zaļā ūdeņraža ražošana, jāizstrādā uzglabāšanas tehnoloģijas un pilnībā jāizmanto digitalizācijas sniegtās iespējas, lai beidzot būtu pieejamas tādas koncepcijas kā virtuālās spēkstacijas. Tāpēc joprojām ir ļoti nepieciešami ieguldījumi pētniecībā un izstrādē.

3.18. Tādi jēdzieni kā pašpatēriņš, atjaunīgās enerģijas kopienas un enerģijas koplietošana, kas ir plaši atzīti paketē “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā” un ko EESK vienmēr ir atbalstījusi, ir svarīgi, lai izvērstu atjaunīgo energoresursu izmantošanu. Būs jāsedz lielas ieguldījumu vajadzības. Ledzīvotāji ir gatavi ieguldīt pašpatēriņa vai kopienas patēriņa modeļos, ja viņi saprot, ka tas viņiem ir arī izdevīgi. Viņiem vajadzētu justies iedrošinātiem, nevis atturētiem. Daudzās dalībvalstīs tas joprojām ir aktuāli. ES saules enerģijas stratēģijā, kas papildina REPowerEU plānu, tas ir atzīts, un tā šajā saistībā tā atkārtoti atjaunojamo energoresursu direktīvā 2 teikto, neprecizējot, kā panākt, lai dalībvalstis beidzot likvidē attiecīgos šķēršļus.

3.19. Atjaunīgo energoresursu un uzglabāšanas noteikšana par sevišķi svarīgu prioritāti sabiedrības interesēs ir būtiska, bet tās tiešā ietekme joprojām ir neskaidra. Arī sadales tīkls, kas savieno attiecīgās iekārtas ar patērētāju, ir arī jāatzīst par sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm.

3.20. Pat veicot ievērojamus uzlabojumus enerģijas pieprasījuma samazināšanā (skatīt 3.7. līdz 3.9. punktu) un atjaunīgo energoresursu izmantošanas palielināšanā (skatīt 3.10. līdz 3.12. punktu), ir acīmredzams, ka ES ne īstermiņā, ne vidējā termiņā nespēs panākt pašpietiekamību enerģētikas jomā. Šķiet, ka pašpietiekamība varētu būt iespējama ilgtermiņā, taču vai tas ir vai nav vēlams – tas joprojām ir atklāts jautājums. Ņemot vērā slikto pieredzi, ko sniegusi atkarība no Krievijas, ir vajadzīga pārdomāta pieeja, lai izvēlētos, ar kurām valstīm/reģioniem sadarboties turpmāk. Lai gan lēmumi attiecībā uz LNG un (zaļā) H₂ importu ir jāpieņem steidzami, ir jāizvairās no ilgstoši saistošiem lēmumiem, neveicot visaptverošu riska analīzi. EESK aicina Komisiju, pirms tiek ierosinātas enerģētikas partnerības ar ne-demokrātiskām vai politiski nestabilām valstīm, izstrādāt ģeopolitisku enerģijas importa stratēģiju, ņemot vērā arī enerģētikas un klimata ārkārtas situācijas.

3.21. Šķiet, ka LNG ir risinājums daudzām dalībvalstīm, bet, ņemot vērā tās radīto oglekļa pēdu, tā ir pārejas tehnoloģija, un šai pārejai ir jābūt pēc iespējas īsākai. Nākamo 20 gadu laikā visai jaunuzbūvētajai LNG infrastruktūrai jābūt vai nu likvidētai, vai spējīgai transportēt zaļo H₂ un darboties kā tā sadales tīklam. Tam jābūt pamatprincipam, kas ņemams vērā visos ieguldījumu lēmumos, kas jāpieņem nākamo mēnešu laikā. Gatavību H₂ izmantošanai bieži izmanto klasifikācijai, bet patiesībā tas, ko šis koncepts nozīmē, ir ļoti neskaidrs. Līdzīgi zaļā H₂ definēšanai, izmantojot attiecīgo deleģēto aktu, Komisijai ir jādefinē arī gatavība H₂ izmantošanai, lai ieguldījumu drošību apvienotu ar skaidrākiem klimata mērķiem. Taksonomija būtu attiecīgi jāgroza.

3.22. Tas norāda, cik svarīgi, apsverot ilgtspējīgas enerģijas avotu struktūru, ir ņemt vērā rīcības modeļus dažādās valstīs un valstu pieejas. EESK atzīmē, ka Komisija savā *REPowerEU* plānā īsi piemin kodolenerģijas lomu, paturot prātā, ka šī iespēja ietilpst tikai un vienīgi dalībvalstu kompetencē. EESK atbalsta Eiropas Savienībā pieejamo resursu plašāku izmantošanu, tostarp Komisijas ierosināto prioritāti – atjaunīgo energoresursu izmantošanas strauju un masveida paplašināšanu. Daudzveidīgas enerģijas ražošanas iespējas veicina energoapgādes drošību. Tāpēc papildus vēja un saules enerģijai būtu jāizmanto dažādi mazoglekļa enerģijas avoti, kas iederas jaunās energosistēmās, kuru pamatā galvenokārt ir svārstīgi Eiropas energoresursi.

3.23. Viedo investīciju plārā ir noteiktas pareizās prioritātes. Tomēr EESK atkārtoti uzsver, ka, izmantojot pareizo pieeju, bezoglekļa, decentralizētai un digitalizētai energoapgādes struktūrai var būt milzīga pozitīva ietekme uz nodarbinātību un reģionālo ekonomiku (sk. TEN/660). Pašreizējās krīzes apstākļos Eiropas Savienībai ir vajadzīga vispārēja enerģētikas pieeja, kas konkrētus ar enerģētiku un klimatu saistītus jautājumus apvieno ar sociālās un reģionālās kohēzijas politikas mērķiem. Saules enerģijas stratēģijā, ko Komisija iesniedza kopā ar *REPowerEU* plānu, šis aspekts tiek lielā mērā ignorēts.

3.24. Komisija pamatoti norāda, ka publiskie ieguldījumi var piesaistīt privātā sektora līdzekļus un ka tas tā ir jā dara. Tomēr *REPowerEU* plānā nav minēts jautājums par attiecīgo publisko līdzekļu refinansēšanu. Fosilajiem resursiem paredzēto subsīdiju atcelšana būtu viena pieeja, kā to panākt; vēl viena pieeja būtu aplikt ar nodokli negaidīto papildu peļņu, kas radusies saistībā ar dziļo naftas un gāzes krīzi un ir milzīga, it īpaši lieliem naftas uzņēmumiem. EESK ierosina šo peļņu samazināt ar nodokļu palīdzību un novirzīt kā finansiālu kompensāciju enerģijas patērētājiem, piemēram, finansiāli neaizsargātām mājāsaimniecībām vai energoietilpīgiem uzņēmumiem, un izmantot atjaunīgās enerģijas ražošanas un vajadzīgās tīkla infrastruktūras paplašināšanai, it īpaši tāpēc, ka dažās dalībvalstīs par to jau tiek diskutēts vai arī šādi plāni jau tiek īstenoti. EESK uzskata: lai neatturētu enerģētikas uzņēmumus no ieguldījumiem mazoglekļa risinājumos, šādu nodokļu noteikšanā jāizmanto ļoti sensitīva pieeja. EESK aicina Komisiju nekavējoties ierosināt attiecīgus pasākumus.

3.25. Tā kā varētu būt lietderīgi popularizēt risinājumus, kas pielāgoti vietējiem apstākļiem, EESK pilnībā atbalsta Komisijas priekšlikumu izmantot atveseļošanas un noturības plānus un Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai palīdzētu īstenot *REPowerEU* plānu.

3.26. Plānu, kuram jebkurā gadījumā būs vajadzīgs ievērojams finansējums, pašreizējās finanšu shēmas ietvaros būs ļoti grūti finansēt. Šajā saistībā EESK uzsver, ka ir svarīgi ieviest līdzsvarota budžeta normu attiecībā uz ieguldījumiem, kas ietekmē sabiedrības sociālos/ekoloģiskos rīcības modeļus⁽⁹⁾.

4. Īpašas piezīmes

4.1. Biometānam var būt zināma nozīme, lai samazinātu / izbeigtu Eiropas atkarību no Krievijas gāzes. Tomēr, lai to ražotu, cita starpā cenšoties izvairīties no kaitējuma bioloģiskajai daudzveidībai, it īpaši būtu jāmodernizē esošās biogāzes iekārtas. Pašlaik biogāzes stacijas bieži izmanto tikai elektroenerģijas ražošanai bāzes slodzes diapazonā, proti, visu diennakti. Iegūtais silums tiek reti izmantots. Šādi koncepti ir neefektīvi. Vai nu iegūtā biogāze būtu jāapstrādā un jāievada tieši gāzes tīklā, vai arī tā būtu jāizmanto siltumapgādei vietēju koģenerācijas staciju veidā. Mazākas gāzes krātuves varētu palīdzēt ražot elektroenerģiju vēja vai saules enerģijas trūkuma gadījumā. Ir vajadzīgi ieguldījumi esošo sistēmu modernizācijā. Paziņojumā ir minēti attiecīgie stimuli, bet trūkst sīkākas informācijas, un tā ir jāsniedz nekavējoties.

4.2. Kā norādīts 3.14. punktā, LNG būs attiecīga nozīme īstermiņā un vidējā termiņā. *REPowerEU* plānā solīti novērtējumi un plānošana, brīvprātīgi kopīgi iepirkumi un labāka koordinācija. Tomēr patlaban atsevišķas dalībvalstis jau aktīvi rīkojas. Ir vajadzīga Eiropas solidaritāte, un Komisijai ir jāpārlicinās, ka neviena dalībvalsts nerīkojas pretēji kādas citas dalībvalsts interesēm, kā paredzēts Regulā (ES) 2017/1938 par gāzes piegādes drošību.

4.3. Regula par gāzes piegādes drošību paredz arī visaptverošu Eiropas solidaritātes režīmu gadījumā, ja gāzes nozarē tiktu izsludināts ārkārtas stāvoklis. Lai arī nesen pieņemtā Padomes Regula par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem un tai pievienotais paziņojums "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" ir solis pareizajā virzienā, lai uzlabotu gatavību krīzēm, EESK vēlētos redzēt vispārīgāku regulējumu krīzes gadījumiem, kurš būtu pielāgots uz tāda mēroga krīžu pārvarēšanai, ar kādām Eiropas Savienība pašlaik saskaras Ukrainas kara ietekmē.

⁽⁹⁾ EESK atzinums: OV C 105, 4.3.2022., 11. lpp.

4.4. Siltumsūkņi un sūkņi, kas pārvērš elektroenerģiju siltumā, šķiet, ir kļuvuši par visdaudzsološāko pieeju, kā aizstāt dabasgāzi apkures nozarē, arī centralizētās siltumapgādes kontekstā. Tomēr pastāv daudz šķēršļu (sākot ar vajadzību pēc kvalificētiem darbiniekiem un beidzot ar sociāliem jautājumiem, it īpaši apkaimēs ar lielu īres mājokļu īpatsvaru). Paziņojumā šie punkti nav aplūkoti. Ir vajadzīgs sīkāks un arī kritiskāks skatījums, iesaistot pilsonisko sabiedrību.

4.5. Milzīgais enerģijas cenu pieaugums ir atklājis enerģijas tirgus vājās puses. Komisijas priekšsēdētāja *Ursula von der Leyen* norādīja, ka pašreizējā elektroenerģijas tirgus sistēma vairs nedarbojas un ir jāreformē. Attiecībā uz enerģētikas nākotni ir jāizvirza svarīgi pamatjautājumi, nodrošinot videi nekaitīgu, cenas ziņā pieejamu un uzticamu energoapgādi un tiesības uz enerģiju. Izstrāde un tās regulējums ir jāpielāgo dominējošo atjaunīgo energoresursu radītajai jaunajai realitātei un jārada atsevišķiem dalībniekiem vajadzīgie apstākļi, kā arī jāstiprina pienācīga patērētāju aizsardzība. EESK atzinīgi vērtē Komisijas nodomu izpētīt iespējas, kā optimizēt elektroenerģijas tirgus struktūru, un stingri atbalsta tādu tirgus novērtējumu veikšanu, kuros analizēti visu potenciālo dalībnieku rīcības modeļi enerģijas tirgū un enerģijas tirgus struktūrā. Jebkurā gadījumā EESK uzsver, ka pirms jebkādu priekšlikumu iesniegšanas ir svarīgi veikt visaptverošu ietekmes novērtējumu. Tā vērš uzmanību uz to, ka steidzami jārisina jautājums par augstajām elektroenerģijas cenām, tostarp elektroenerģijas un gāzes cenu apvienošanu, kas negatīvi ietekmē dalībvalstu ekonomiku.

4.6. Turklāt EESK norāda, ka arvien vairāk ir nepieciešama pieaugošā enerģijas pieprasījuma sistemātiska prognozēšana pa jomām un enerģijas veidiem, ņemot vērā enerģijas veidu pārveidi, kā arī nākotnes enerģētikas sistēmas arhitektūras konceptuāla plānošana, lai nodrošinātu ieguldījumus atbilstošās jomās un piegādes drošību. Komisijai būtu jāsaņem attiecīgs pārskats, kas būtu attiecīgi jāizplata, jo sabiedrībai bieži vien trūkst skaidrības par to, cik lielā mērā Eiropa var sevi apgādāt ar enerģiju.

Briselē, 2022. gada 21. septembrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Christa SCHWENG*